

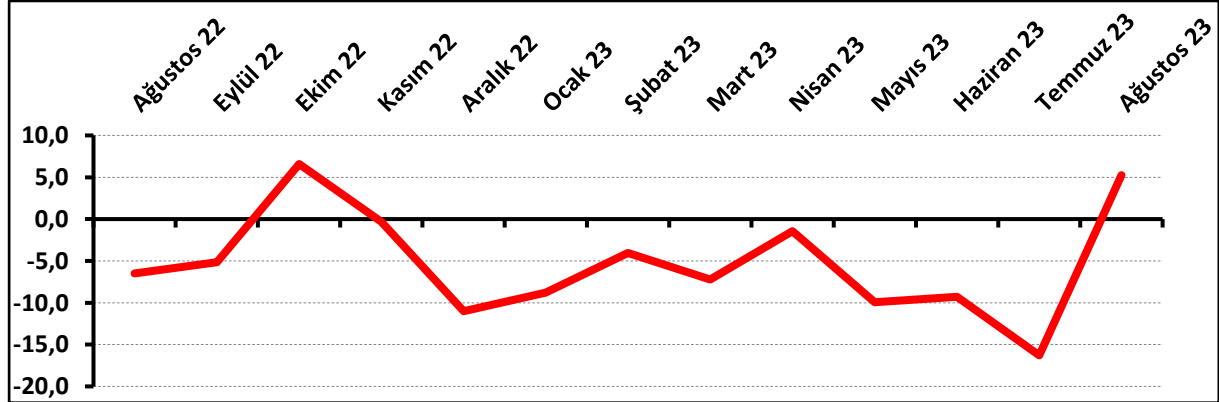
AĞUSTOS AYI PERAKENDE GÜVENİNDE İYİLEŞME KAYDEDİLDİ

TEPAV Perakende Güven Endeksi, Ağustos ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre 11,7 puanlık, bir önceki aya göre ise 21,5 puanlık artışla 5,2 puan değerini aldı. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun iyileştiğini belirtenlerin oranı Ağustos 2023'te yüzde 0,6'dan yüzde 43,7'ye, önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 5,8'ten yüzde 9,1'e yükseldi. Diğer taraftan, önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyen perakendecilerin oranı yüzde 98,5'ten yüzde 97,2'ye geriledi. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Ağustos ayı perakende güveninde en fazla artış Kuzeydoğu Anadolu ve Ortadoğu Anadolu Ege bölgelerinde gözlenirken İstanbul'da geriledi. Güneydoğu Anadolu, Batı Anadolu ve Akdeniz bölgelerindeki artışlar da ortalamanın gerisinde kaldı.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla arttı

TEPE değeri, 5,2 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 11,7 puan, geçen aya göre 21,5 puan arttı. TEPE değerinin aylık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 54,5 puanlık ve önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi göstergesindeki 9,2 puanlık iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 0,8 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Ağustos 2022 – Ağustos 2023)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-14,2	-19,1	-20,1	-16,0	-18,9	-18,0	-16,7	-18,1	-7,0	-9,5	-11,2	-12,7
2022	-11,9	-9,4	-11,9	-20,7	-15,9	-19,0	-5,8	-6,5	-5,1	6,6	-0,3	-11,0
2023	-8,8	-4,0	-7,2	-1,5	-9,9	-9,3	-16,3	5,2				

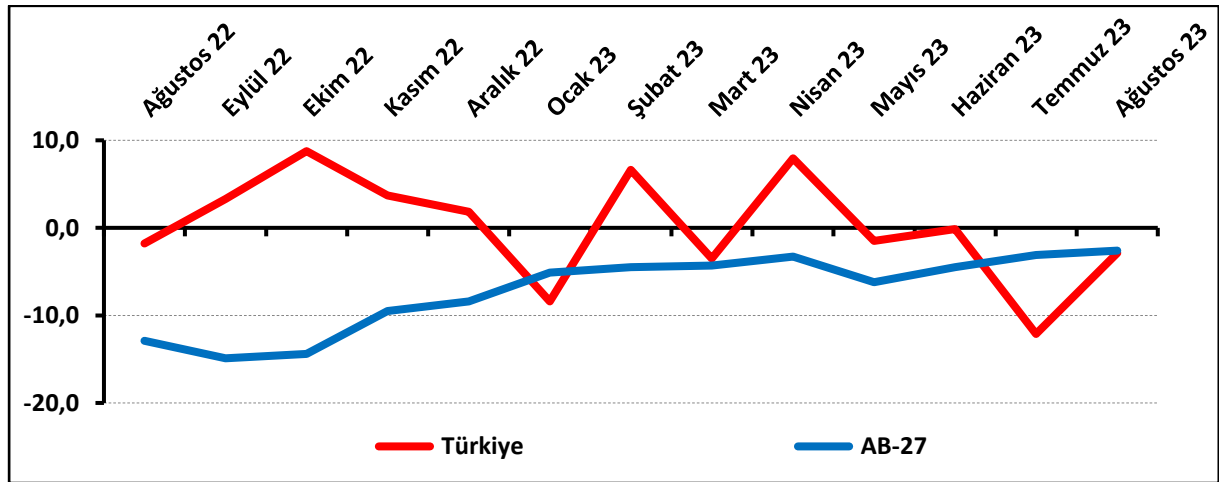
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya kıyasla artarken geçen yıla kıyasla azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ağustos 2023'te -2,9 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 9,2 artarken bir önceki yılın aynı ayına göre 1,1 puan azaldı.

Ağustos 2023'te TEPE anketi katılımcılarından önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 5,8'ten 9,1'e, işlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 74'ten yüzde 80'e yükseldi. Katılımcıların yüzde 10,9'u işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İyileşme beklentilerinde turizm sezonunun uzaması, düşük sezonu ve yabancı müşterilerin artması, eğitim döneminin yaklaşması gibi mevsimsel etkiler ağırlıkta iken, kötüleşme beklentilerinde yükselen maliyetler ve satış fiyatlarındaki artış, alım gücünün düşmesi ve talebin daralması gibi temel iktisadi kısıtlar öne çıkmaktadır.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Ağustos 2022 – Ağustos 2023)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

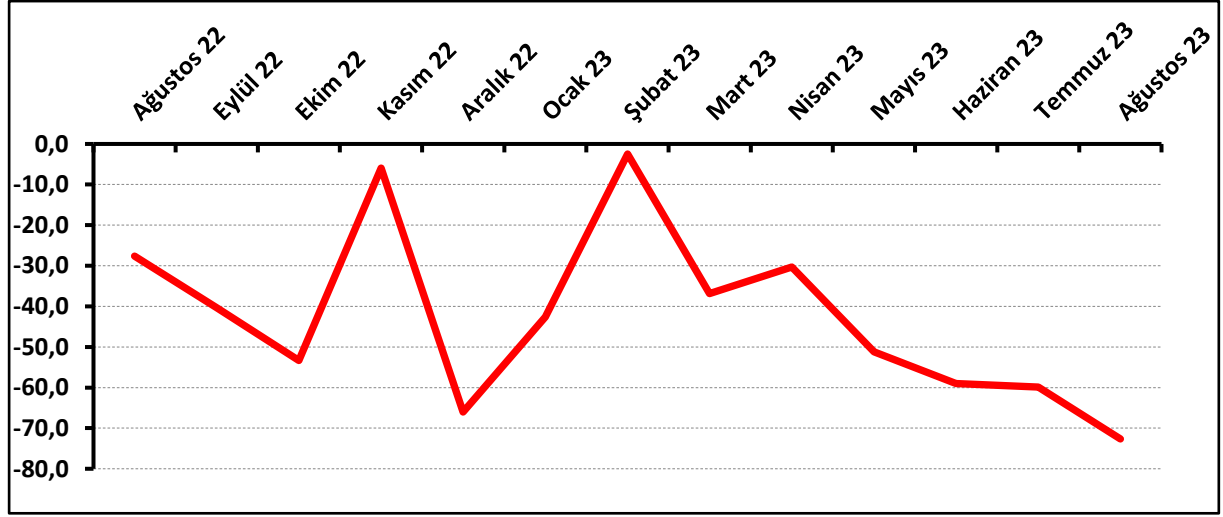
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-3,7	-10,4	-19,4	-11,1	-10,9	-12,8	-6,6	-11,7	-14,8	-19,5	-24,3	-30,6
2022	-14,3	-9,6	-6,2	-8,9	-7,4	-8,2	4,6	-1,8	3,3	8,8	3,7	1,8
2023	-8,4	6,6	-3,5	7,9	-1,5	-0,1	-12,1	-2,9				

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen yıla göre olumsuz

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Ağustos 2023'te -72,7 puan değerini alarak Temmuz 2023'e göre 12,8 puan, Ağustos 2022'ye göre 45,1 puan azaldı.

Ağustos 2023'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 5,2'si geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 80,7 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 14,2 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Ağustos 2022 – Ağustos 2023)

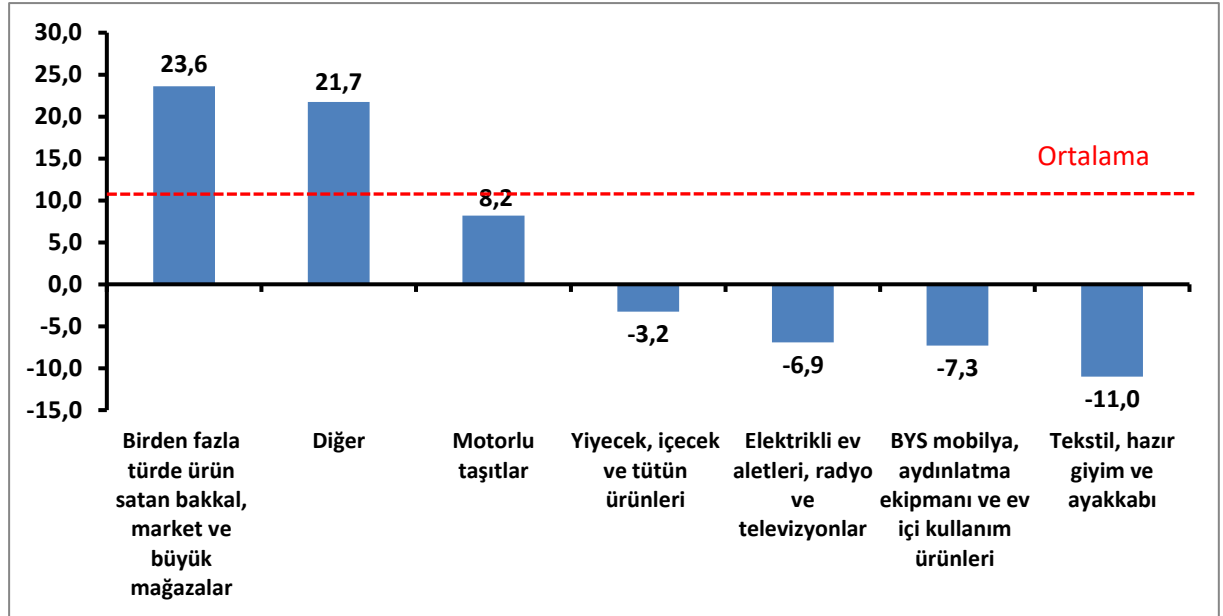
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-49,1	-39,5	-46,6	-40,4	-40,9	-50,0	-40,7	-46,0	-7,0	-17,7	-19,9	-35,0
2022	-54,6	-64,9	-61,2	-66,1	-59,7	-69,7	-25,8	-27,6	-40,4	-53,3	-6,0	-66,0
2023	-42,6	-2,5	-36,9	-30,3	-51,2	-59,0	-59,9	-72,7				

Perakende güveni en fazla “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Ağustos 2023’te, geçen yılın aynı dönemine göre “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektörlerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken, “motorlu taşıtlar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörleri ise ortalamanın altında değer aldı.

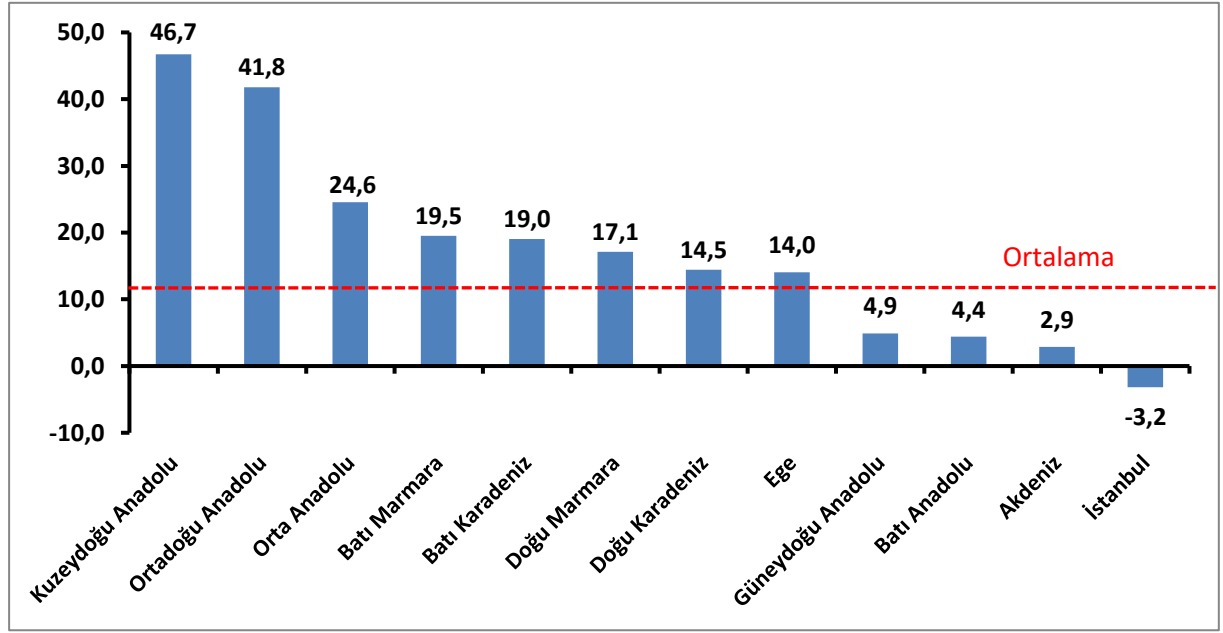
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Ağustos 2023’te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni İstanbul'da geriledi

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Ağustos 2023'te, Kuzeydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu, Orta Anadolu, Batı Marmara, Batı Karadeniz, Doğu Marmara, Doğu Karadeniz ve Ege bölgelerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken, Güneydoğu Anadolu, Batı Anadolu, Akdeniz ve İstanbul bölgelerinde ise ortalamasının altında gerçekleşti.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Ağustos 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendecilerin son 3 aydaki iş durumlarına yönelik değerlendirmeleri iyimser

TEPE anketine soru bazında ve denge değerleri olarak bakıldığında, geçen yılın aynı dönemine göre işlerin durumu karşılaştırmasında yüksek oranlı düşüş dikkat çekmektedir. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise en üst değere yakın gerçekleşti. Eğilimler incelendiğinde ise, Ağustos 2023'te, "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu", "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Ağustos 2022'ye kıyasla olumsuz yönde değişirken, "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise arttı. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise "işlerin geçen yıla göre durumu" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Temmuz 2023'e kıyasla olumlu yönde değişirken, "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" ise azaldı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 08/2022	Endeks 07/2023	Endeks 08/2023	Bir önceki aya göre değişim 08/2023	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 08/2023
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-28,2	-44,2	10,3	54,5	38,5
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	10,5	7,5	8,3	0,8	-2,2
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-4,8	7,1	17,3	10,2	22,1
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-1,8	-12,1	-2,9	9,2	-1,1
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-1,5	-4,5	-2,8	1,7	-1,3
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	77,2	98,5	96,8	-1,7	19,6
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-27,6	-59,9	-72,7	-12,8	-45,1
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	0,9	4,7	1,1	-3,6	0,2

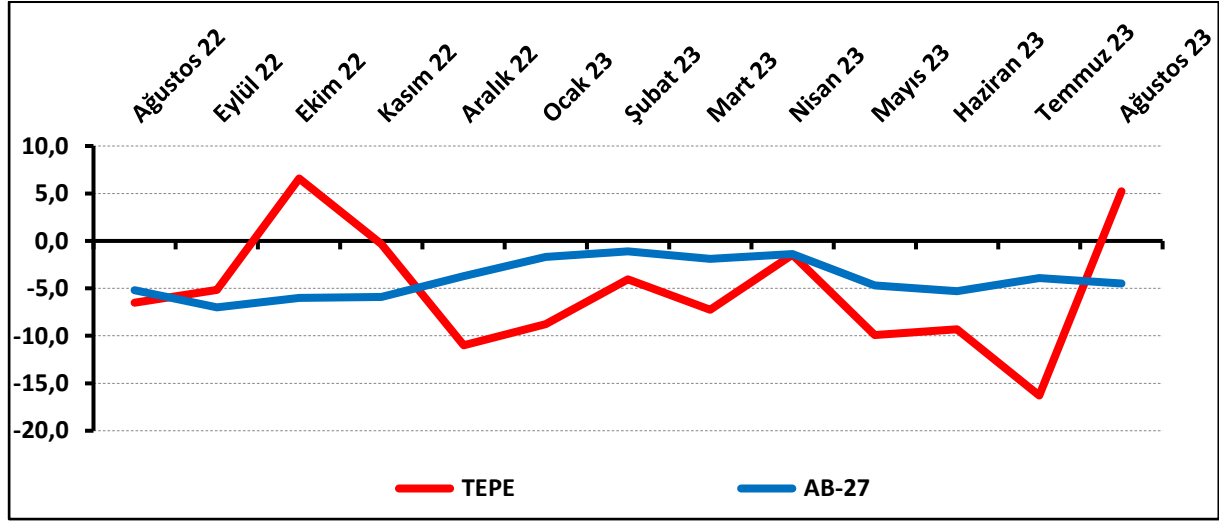
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen aya kıyasla azalırken, geçen yıla kıyasla arttı

Mart 2022'den bu yana olumsuz görünüm gösteren ve negatif değerler alan AB-27 Perakende Güven Endeksi, Ağustos 2023'te de -4,5 puan değerini aldı. Değişim, bir önceki aya göre 0,6 puan azalış, geçen yılın aynı dönemine göre ise 0,7 puan yükseliş yönünde oldu. Öte yandan, Kasım 2022'de tekrar negatif değer alan TEPE, Ağustos ayında pozitif alana geçti.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ağustos 2022 – Ağustos 2023)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-13,8	-14,4	-9,5	-5,8	-2,2	5,6	6,4	6,7	4,8	5,1	5,4	2,9
2022	3,7	5,1	-2,3	-4,1	-3,3	-3,8	-5,9	-5,2	-7,0	-6,0	-5,9	-3,7
2023	-1,7	-1,1	-1,9	-1,4	-4,7	-5,3	-3,9	-4,5				

Ağustos 2023'te perakende güveni yıllık değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde Ağustos ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Malta oldu. Malta'yı Yunanistan ve Finlandiya takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de 0,7 puan, Euro Bölgesi'nde ise 0,8 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde en yüksek artış Türkiye'de yaşandı; bölge ortalamaları ise AB-27'de -0,6, Euro Bölgesi'nde -0,5 puan oldu. Türkiye'nin perakende güveni değişiminde AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Ağustos 2022 ve Temmuz 2023'e göre)

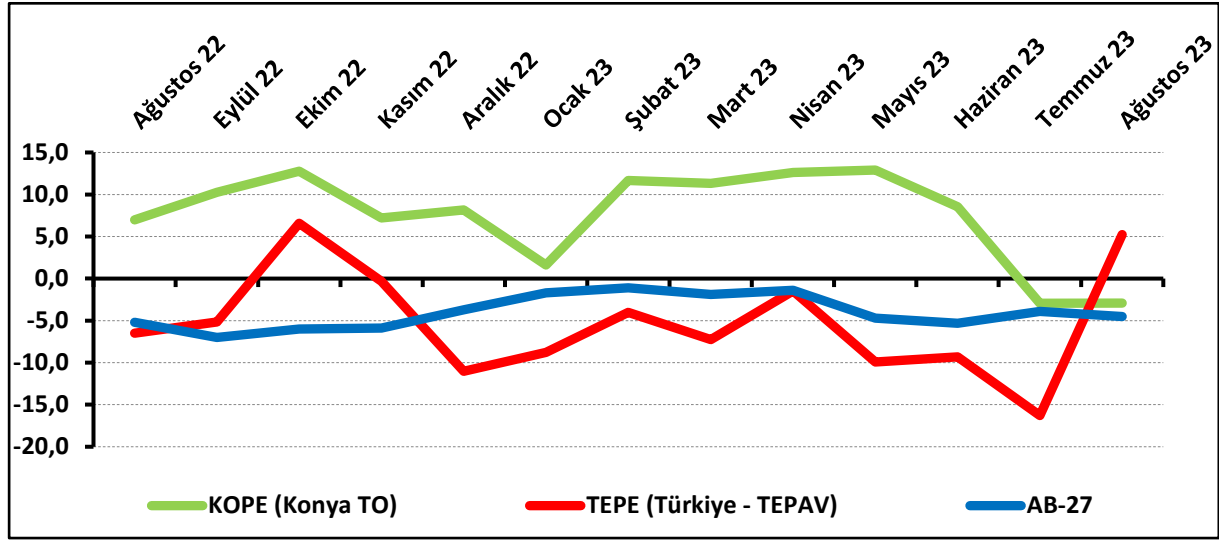
Ülkeler	Ağustos 2022'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Temmuz 2023'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Malta	39,9	-5,2
Yunanistan	31,7	0,8
Finlandiya	18,0	8,3
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	16,0	1,6
Makedonya Cumhuriyeti	13,9	0,4
Danimarka	12,6	-9,0
Türkiye	11,7	21,5
Hırvatistan	11,1	2,4
Karadağ	9,8	0,1
Arnavutluk	7,8	0,8
Sırbistan	7,6	2,9
Litvanya	4,5	0,4
Bulgaristan	3,4	0,9
İspanya	3,4	-5,3
Fransa	3,1	4,7
Letonya	2,7	-0,5
Portekiz	1,8	-1,0
Euro Bölgesi-19	0,8	-0,5
AB-27	0,7	-0,6
Polonya	0,2	0,5
Almanya	-0,5	-2,2
Avusturya	-0,9	4,7
İsveç	-1,7	0,4
Slovenya	-2,3	15,9
Çek Cumhuriyeti	-3,2	-3,5
Macaristan	-3,3	2,3
Hollanda	-4,3	-2,2
İtalya	-4,7	-1,9
Romanya	-4,9	-0,2
Belçika	-6,5	-3,8
Estonya	-14,4	-0,8
Slovakya	-18,6	-1,8

*Sıralama Ağustos 2022 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha kötü performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Ağustos 2023'te geçen yılın aynı dönemine göre 9,9 puan azalırken, bir önceki aya göre ise değişim göstermeyerek -2,9 puan değerini aldı. KOPE, Ağustos ayında Türkiye genelinden daha olumsuz ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ağustos 2022 – Ağustos 2023)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	-10,3	-10,8	-8,8	-6,1	-9,3	-0,4	5,1	9,3	19,3	11,7	9,2	8,8
2022	11,1	2,8	3,3	8,8	8,3	3,1	5,1	7,0	10,3	12,8	7,2	8,2
2023	1,6	11,7	11,3	12,6	12,9	8,6	-2,9	-2,9				